

Huoltava harjoittelu

2.1. Koripalloharjoittelun tukitoimet

Huoltava harjoittelu

---

1. Huoltava harjoittelu yleisesti
2. Alkulämmittelyt
3. Loukkaantumisten ennalta ehkäisy (Prehab)
4. Palauttava harjoittelu
5. Liikkuvuuden ja stabiiliteetin harjoittelu

Fysiologisesti jaettuna on olemassa kahdenlaista harjoittelua

1. Harjoittelua, joka vie henkilöä kauemmaksi homeostaasista (**kehittävä harjoittelu**)
2. Harjoittelua, joka vie henkilöä lähemmäs homeostaasia (**palauttava harjoittelu**)

Homeostaasi on tietyn systeemin sisällä vallitseva tasapaino

Harjoittelun yleiset tavoitteet

1. Kaiken harjoittelun – myös lajiharjoittelun – **ensimmäinen tavoite** on, ettei harjoittelun aikana tapahdu loukkaantumisia
  - Tämä ei tarkoita ylivarovaisuutta, vaan hyöty – riski –suhteen pohdintaa...
2. **Toinen tavoite** on ennalta ehkäistä loukkaantumisia lajisuorituksissa eli harjoituksissa ja peleissä
3. **Kolmas tavoite** on parantaa urheilijan suorituskykyä kentällä – nopeutta, voimaa ja kestävyyttä sekä taitoa ja pelitaitoa / taktiikkaa

Tätä järjestystä seuraamalla pelaajat pysyvät kentällä parhaalla mahdollisella tavalla – mahdollistaa pitkäjänteisen, mahdollisimman vähän katkoja sisältävän harjoittelun, joka on kaiken menestyksen taustalla.

Huoltavan harjoittelun osa-alueita

- Lääketieteellinen tuki
- Vamman kuntouttaminen
- Korvaavat ja korjaavat harjoitteet
- Huoltavat harjoitteet
- Oikea suoritustekniikka
- Ravinto
- Harjoittelun ja palautumisen tasapainoisuus
- Kokonaiskuormituksen kontrolli
- Aktiiviset ja passiiviset venytykset
- Rentoutusharjoitteet

Huoltava harjoittelu

- Nimensä mukaisesti lihaksiston ja kehon huoltamista
- Suojaharjoittelua sen vammoja ehkäisevän vaikutuksen vuoksi
- Palautumista nopeuttavaa ja palauttavaa harjoittelua
- Palauttavien välipäivien kevyttä liikuntaa / harjoittelua
- Huomioitava myös harjoittelun rytmittäminen
  - Annetaan elimistölle aikaa palautua
  - Ei kuormiteta samaa elinjärjestelmää tai kehonosaa voimakkaasti peräkkäisinä päivinä

Huoltavaa harjoittelua tarvitaan

- Tarkoitus on kehittää ja valmistaa elimistöä kehittäviin harjoituksiin
- Toimii harjoitusvaikutusta lisäävänä harjoitusmuotona
- Ehkäistään liiallinen kuormitus ja ylirasitustilat
- Palauttamaan kuormittunut elimistö / elinjärjestelmä optimitilaan
- Huoltamaan kudoksia ja poistamaan aineenvaihduntatuotteita
- Palauttamaan hermostollinen ja hormonaalinen tasapaino

Huoltavaa harjoittelua tarvitaan

- Palauttamaan lihaksen lepopituus ja normaali elastisuus
- Ennaltaehkäisee vammojen syntymistä
- Kuntouttaa ja auttaa vammojen hoidossa
- Ylläpitää (parantaa)
  - aerobisia ominaisuuksia
  - liikkuvuusominaisuuksia
  - Voimaominaisuuksia
- Pidentää urheilijan uraa
- Opettaa urheilijalle oman kehon kuuntelua

Alkulämmittelyt

Alkulämmittely

- Ei ole vain osa harjoittelua, vaan tutkitusti välttämätön osa tuloksellista harjoittelua
- Tarkoituksena herättää keho ja mieli käyntiin, jotta suoritukset toteutuvat mahdollisimman turvallisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti
- Oikeanlaisen lämmittelyn on tutkittu tuovan jopa 20% lisäyksen nopeuden, räjähtävyyden ja voiman tuottoon.
- Hyvin toteutettu lämmittely toimii myös loukkaantumisia ennalta ehkäisevänä ja palautumista edistävänä harjoitteluna
- Hyvä lämmittely sisältää harjoitteita liittyen taitoon, taktiikkaan, voimaan, nopeuteen, kestävyYTEEN ja liikkuvuuteen → toisin sanoen se aktivoi eri liikejärjestelmät monipuolisesti

Alkulämmittelyn osat

1. Henkilökohtainen osa
2. Yleinen osa
3. Lajiosa

Alkulämmittelyn osat

1. Henkilökohtainen osa

- Huomioidaan yksilön erityistarpeet
  - Kireydet, stabiiletti eri asemissa, ylimääräinen lämmittävä osio...
  - Foam roll, asema-aktivointi, kuntopyörä tms., venyttely (jopa aktiivis-staattiset tai passiivis-staattiset tässä vaiheessa, jos kireyksiä)

2. Yleinen osa

3. Lajiosa

Alkulämmittelyn osat

1. Henkilökohtainen osa
2. Yleinen osa
  - Lämmittävä osio
  - Dynaaminen liikkuvuus
  - Keskivartalon stabiliteetti
  - Pääliikuttajalihakset
  - Hermotus
3. Lajiosa

Alkulämmittelyn osat

1. Henkilökohtainen osa
2. Yleinen osa
3. Lajiosa
  - Lajiharjoituksen teema ohjaa lämmittelyä
  - Pallot mukaan ennen kuin puolustajat tulevat
  - Taitoharjoittelu ja/tai taktiset mallit

Loukkaantumisten ennalta ehkäisy

The Injury Prevention Pyramid

The Sports Physio @adammeakins

Vammojen ehkäisyssä tärkeää

- Riittävä kokonaisliikunnan määrä, harjoittelun monipuolisuus ja kehon tasapainoinen vahvistaminen
- Kasvun ja kehityksen vaiheen sekä kunto- ja taito-ominaisuuksien lähtötason huomioiminen valmennuksessa
- Oikeiden suoritustekniikoiden ja turvallisten liikemallien huolellinen opettelu ja niiden seuranta
- Suunnitellut ja ohjatut alkulämmittelyt ja loppuverryttelyt
- Hyvä ravitsemus sekä riittävä lepo ja uni
- Säännölliset terveystarkastukset ja lihastasapainokartoitukset
- Varusteiden, välineiden ja olosuhteiden turvallisuudesta huolehtiminen
- Yhteisten pelisääntöjen ja toimintatapojen luominen harjoitteluun ja kilpailuun
- Urheilukielto sairaana ollessa
- Huolellinen vammojen hoito ja kuntoutuminen

Loukkaantumisten ennalta ehkäisy

- Takaketjun erityishuomiointi harjoittelussa
  - Takareidet, pakarot, selkä ja lavat
- Keskivartalon erityishuomiointi harjoittelussa
  - Erilaiset voimantuottotavat, erilaiset asennot (vertikaali, horisontaali)
  - Kiertoliike ja kierronvastustaminen
- Lantion seudun liikkuvuus ja stabiliteetti

Gray Cook

“Suurin urheilijan loukkaantumiselle altistava riskitekijä (tilastollisesti) on aikaisempiloukkaantuminen (2–19-kertainen riski).

Toiseksi merkittävin syy loukkaantumisille on kehon epäsymmetriat eli ns. liike-epätasapainoisuus tai lihasepätasapainoisuus.”

Palauttava harjoittelu

Koripalloilijan palauttava harjoittelu

1. Tapahtuu alkulämmittelyiden ja loppuverryttelyiden yhteydessä
2. Tavoitteellisesti harjoitteleva koripalloilija tarvitsee viikoittain yhden erillisen palauttava harjoituksen

Loppuverryttely

- Huoltaa kehoa ja käynnistää palautumisen
  - pitää verisuonet avoinna /pitää auki ravinto- ja happireitit
  - nopeuttaa kuona-aineiden poistumisnopeutta
  - palauttaa lihaksen lepopituuden ja normaali elastisuuden
  - palauttaa hormonitasoja
- Loppuverryttely valmistaa aina myös seuraavaan harjoitukseen
- Pelkkä venyttely ei riitä loppuverryttelyksi
- Loppuverryttelyn oltava aktiivista
  - poistaa kuona-aineita tehokkaammin
- Usein toistettuna korvaa osittain aerobista harjoittelua

Loppuverryttelyn toteutus

- Vähintään 15-30 min
  - Laskevalla teholla
- Palauttava loppuverryttely
  - reipas hölkkä 3-5 min, koordinaatio / hermotus
  - kevyt hölkkä 3-5 min, koordinaatio / hermotus
  - kävely 3-5 min, niveljumppa, keski-/ylävartalo
  - Ravistelut, pumppaus, pitkähköt kevyet venytykset
- Neste, ravinto, fysioterapia

Teemat

- keskivartalo, kehonhallinta
- voima / aerobia / liikkuvuus

Pehmytkudoskäsittely ja venyttely

- Voi olla hierojan, osteopaatin tai fysioterapeutin tekemää tai itse tehtävää (foam roll)
- Foam rollausta käytetään paikallisen aineenvaihdunnan ja verenkierron aktivoimiseksi
  - Rullaa lihas koko pituudeltaan noin 10 kertaa
- Myös "trigger-pisteiden" vapauttaminen on foam rollauksella mahdollista
  - Pidä painetta kipukohdassa, kunnes kipu hellittää
- Tärkeimmät alueet: pohkeet, sisäreidet, etureidet, reiden sivut (it-jänne), takareidet ja pakarat
- Jokainen urheilija kaipaava säännöllistä pehmytkudoskäsittelyä

Palauttava aerobinen harjoitus

- Huoltaa ja antaa pohjaa harjoitella tehokkaasti
  - lisää hiussuoniverkkoa
  - poistaa kuona-aineita
  - korjaa hormonitasoja
  - poistaa yleistä stressiä
  - vähentää vamma-riskiä
- Nopeuttaa oleellisesti palautumista
- Aerobista harjoittelua 3-5 h viikossa
  - kaikki yli 15 min yhtäjaksoiset lasketaan
- Yleisesti ottaen liian vähän!

Palauttava aerobinen harjoitus - toteutus

- Syketaso 120-150
  - ”helppo”
- 15-45 min
- Alku- ja loppuverryttelyiden yhteydessä
- Aamuliikunnan, vapaapäivän, treenin yhteydessä
  - juosten, kuntopyörällä, uiden, hiihtäen yms.
- Muut palloilulajit (jalkapallo, ultimate)

Palauttava voimaharjoitus

1. Koko kehon voimaharjoitus
2. Keskivartaloharjoitus

Palauttava voimaharjoitus

1. Koko kehon voimaharjoitus

- Perusliikkeitä täysillä lihaspituuksilla
- Kevyet vastukset
  - oma keho, tasapainolauta, kuminauhat, vapaat painot, kuntosalilaitteet, vesi
- Osana verryttelyjä tai omat harjoitukset, kuntopiiri, paikkaharjoittelu
- Esim:
  - 6 liikettä, 8-12 toistoa / liike
  - kohtuullinen vastus
  - liikkeestä pienellä tauolla seuraavaan siirtyen
  - 3 kierrosta, 3 min tauko kierrosten välillä
  - sisällön variointi tavoitteen ja harjoitustaustan mukaan

2. Keskivartaloharjoitus

Palauttava voimaharjoitus

1. Koko kehon voimaharjoitus
2. Keskivartaloharjoitus
  - Rakentaa kehoa ja ehkäisee loukkaantumisia
  - Syvien keskivartalon lihasten vahvistaminen on tärkeä osa harjoittelua
    - pitää olla säännöllisesti osa huoltavaa harjoittelua
    - kun keskivartalon lihakset kunnossa pystytään pitämään lajisuorituksessa oikeat liikeradat ja vartalon asennot koko suorituksen ajan
  - Vammariski pienenee oleellisesti
  - Toteutus
    - huoltavan keskivartaloharjoituksen voi hyvin tehdä päivittäin
    - alku- ja loppuverryttelyn yhteydessä
    - oma harjoitus

